

Riktlinjer för oljeavskiljare i Skinnskattebergs kommun

Fastställda av Miljö- och byggnadsnämnden 2015-11-11 § 83

1. Inledning

En slam- och oljeavskiljaranläggning fångar upp olja och metaller i vattnet, vilket i sin tur minskar den negativa påverkan på miljön. Även behandlat avloppsvatten och slam från reningsverken blir renare.

Olja och metaller orsakar både akuta gifteffekter och långsiktiga effekter i vattenmiljöer. Dricksvattentäcker skadas vid små utsläpp. För avloppsreningsverken kan förekomsten av olja leda till störningar i reningsprocessen, vilket i sin tur kan resultera i ett sämre reningsresultat. Utsläpp av metaller till spillvattennätet leder också till försämrad slamkvalitet vid reningsverken. Detta i sin tur minskar möjligheterna att leva upp till riksdagens mål om återförande av avloppsslam till produktiv mark. För att det ska vara möjligt att klara dessa krav och kunna återföra näringsämnen i slammet till jord- och skogsbruk är det viktigt att avloppsvattnet inte innehåller höga halter av tungmetaller och andra föroreningar.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är i Skinnskattebergs kommun kommunstyrelsen och dess tekniska utskott. Det är huvudmannen som, med stöd av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och i allmänna bestämmelser för brukande av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA, anger vad som får släppas ut till ledningsnätet.

2. Verksamheter där oljeavskiljare krävs

Avloppsvatten från verksamheter får ledas till kommunala avloppsreningsverk när det uppfyller fastställda krav. De krav som gäller för utsläpp till spillvattennätet i Skinnskattebergs kommun anges i kommunens ABVA.

Även vatten som leds till dagvattennätet kan behöva renas ifall det innehåller olja eller andra föroreningar.

Där det saknas kommunalt avloppsnät ska vattnet från oljeavskiljaren ledas vidare till en separat avloppsanläggning och inte kopplas till anläggning för hushållets avloppsvatten.

Följande verksamheter där utsläpp av oljeprodukter kan förekomma i mer än obetydliga mängder ska ha en oljeavskiljare:

- Fordonstvätter
- Bensinstationer/tankstationer
- Bilskrotar
- Verkstäder med golvavlopp
- Maskinrum med golvavlopp
- Kompressorrum med golvavlopp
- Garage/parkeringshus/maskinhall med golvavlopp

Inom vattenskyddsområden kan andra, strängare krav komma att ställas. För dessa områden tillkommer separata bestämmelser för skyddsområdet.

3. Krav på oljeavskiljare

3.1 Allmänna krav

Skinnskattebergs kommun tillämpar huvudsakligen regelverket i Europastandard och Svensk standard när det gäller utformningen av avskiljaranordningar för olja och slam. Den gemensamma standarden benämns SS-EN 858. Detta betyder bl.a. att anläggningen ska vara utrustad med slamavskiljare, oljeavskiljare av lämplig storlek och utförande, olje- och slamstopp, larm samt provtagningsbrunn.

Miljö- och byggnadsnämnden och dess förvaltning är tillsynsmyndighet med ansvar för att kontrollera verksamheter som bl.a. har utsläpp till vatten. I samband med tillsyn på verksamheter kan krav ställas på miljöförbättrande åtgärder.

Vid anslutning till kommunalt spillvattennät kan kommunstyrelsens tekniska utskott och sektorn för teknik och service, med stöd av Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och ABVA (Allmänna bestämmelser för brukande av Skinnskattebergs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning) ställa krav på halten av föroreningar i vattnet.

3.2 Krav vid ny verksamhet

När verksamhet startar i en ny byggnad eller det görs en väsentlig ändring av verksamheten i en befintlig byggnad, t.ex. ändring av ett lager till en bilverkstad eller vid ombyggnationer, kommer krav på oljeavskiljare att ställas i samband med bygglovsprövningen hos miljö- och byggnadsnämnden. Dimensionering av avskiljare ska ske i enlighet med SS-EN 858.

3.3 Krav vid befintlig verksamhet

Oljeavskiljare bör minst uppfylla Europastandard och Svensk standard SS-EN 858. Detta gör att krav på förbättringar kan ställas även på befintliga verksamheter som redan har avskiljare och på verksamheter som inte har oljeavskiljare, men som behöver det enligt dessa riktlinjer. Innan en befintlig verksamhet installerar en oljeavskiljare bör samråd ske med Miljö- och byggnadskontoret och VA-avdelningen.

4. Egenkontroll, tömning och övrig skötsel

4.1 Vad är egenkontroll?

Egenkontroll innebär att den som är ansvarig för en verksamhet måste göra sin egen kontroll så att verksamheten inte orsakar skada på människa eller miljö. Det handlar om att tänka efter före så man vet hur risker och skador förebyggs. Egenkontrollens omfattning beror på verksamhetens typ, storlek och i vilken grad den kan påverka miljön och människors hälsa. För alla verksamheter gäller reglerna i 26 kapitlet 19 § miljöbalken. För anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter, gäller även förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll som ytterligare preciserar kraven. Ansvaret för egenkontrollen ligger hos verksamhetsutövaren som ska kunna visa för tillsynsmyndigheten att egenkontroll verkligen bedrivs.

4.2 Larm

Oljeavskiljare ska vara utrustad med optiskt och akustiskt larm. Undantag från denna regel kan göras i särskilda fall efter diskussion med tillsynsmyndigheten. Ett funktionstest av larmet ska genomföras regelbundet.

4.3 Tömning

Oljeavskiljare, sand- och slamfång och liknande ska kontrolleras regelbundet och tömmas så ofta att de alltid fyller avsedd funktion. Tömning bör göras när halva slamvolymen eller 80 procent av lagringsvolymen för olja är fylld eller minst en gång per år. Sker inte tömning tillräckligt ofta kommer slamlagret och oljeskiktet växa sig så tjocka att vattnet till stor del passerar opåverkat genom avskiljaren. För att inte överbelasta oljeavskiljaren med slam ska även tvätträna eller golvbrunn med slamfång ansluten till oljeavskiljare tömmas minst en gång per år. Tömning ska ske av godkänd entreprenör och tömningskontrakt ska tecknas. Efter tömning ska alltid vatten fyllas på i avskiljaren, om detta inte ingår i tömningsavtalet, så att avskiljaren fyller avsedd funktion.

4.4 Farligt avfall

Slam och olja som samlas i en oljeavskiljare klassas som farligt avfall. Transportdokument från tömning ska upprättas och sparas i minst fem år.

Transportdokumentet ska innehålla uppgift om avsändare (verksamheten med oljeavskiljare), mottagare, transportör, avfallsslag och avfallsmängd samt undertecknas av avsändaren och av mottagaren vid mottagandet. Verksamheter där farligt avfall uppkommer ska enligt miljöbalken journalföra tömning och annat underhåll, även driftstörningar ska journalföras. Journalerna ska finnas tillgängliga för tillsynsmyndigheten.

4.5 Besiktning

Vart femte år ska en mer omfattande inspektion av oljeavskiljaren utföras i enlighet med SS-EN 858. Besiktningen ska utföras av oberoende part och besiktningssintyg ska kunna uppvisas efter förfrågan. Avskiljaren ska då tömmas helt och besiktigas med avseende på:

- ingående komponenters täthet
- att tanken är hel och tät (eventuell sprickbildning och dylikt)
- eventuell invändig ytbehandling
- dämpskärmar, rör, koalesator och liknande avseende fastsättning och funktion
- elektriska komponenter och larm

Verksamheter där farligt avfall uppkommer ska enligt miljöbalken journalföra tömning och annat underhåll, även driftstörningar ska journalföras. Journalerna ska finnas tillgängliga för tillsynsmyndigheten samt VA-avdelningen.

5. Utsläppskrav

Gällande standard SS-EN 858 trädde i kraft år 2002. Enligt denna standard finns två olika typer av oljeavskiljare; klass I och klass II. Krav på utsläppsvärden finns i Skinnskattebergs kommuns ABVA. Undantag kan göras i enskilda fall efter bedömning av tillsynsmyndigheten.

5.1 Provtagning

Provtagning på utgående vatten ska ske så ofta som behövs för att säkerställa att anläggningen uppfyller gällande krav. Intervall för provtagning ska beslutas i samråd med tillsynsmyndighet.

6. Kemikalieanvändning

Tvätt och avfettningsmedel samt andra kemikalier som används i samband med oljeavskiljaren ska väljas så att de inte stör avskiljarens funktion. De får inte bidra till att bilda stabila emulsioner som inte går att avskilja i oljeavskiljaren. Det är alltid verksamhetens egen skyldighet att använda de mest miljövänliga alternativen.

Faktaruta - Vad är en oljeavskiljare?

Hur fungerar en oljeavskiljare?

När oljehaltigt vatten rinner genom oljeavskiljaren fångar den upp olja och slam. I oljeavskiljaren utnyttjas skillnaden i densitet mellan vattnet och det som ska avskiljas. Oljan är lättare än vattnet och flyter upp till ytan och lägger sig som ett skikt ovanpå vattnet, medan det tyngre slammet sjunker till botten. För att oljan ska hinna stiga upp till ytan är det viktigt att avskiljaren är rätt dimensionerad, det vill säga är tillräckligt stor i förhållande till vattenflödet. Minst två timmars genomsläppstid är nödvändigt för att oljan ska hinna separera från det förorenade vattnet i en gravimetrisk oljeavskiljare.

Observera att oljeavskiljaren inte är en fullständig reningsanläggning utan bara till viss del skiljer oljan från vattnet. Oljerester ska aldrig hållas ut i oljeavskiljaren.

Användning av rengöringsmedel och andra kemikalier eller användning av högtryckstvätt medför risk att den uppsamlade oljan följer med ut i avloppsnätet.

Det finns två typer av avskiljare enligt standard SS-EN 858:

Klass II - En gravimetrisk oljeavskiljarianläggning som innefattar en oljeavskiljardel och en slamavskiljardel. Avskiljning i en gravimetrisk avskiljare bygger helt på att oljan hinner stiga till ytan under den tid den passerar oljeavskiljaren. Denna typ av anläggning klarar inte användning av högtryckstvätt, avfettningsmedel eller tvättmedel. Vid laborietest av klass II-avskiljare får resthalt av olja i utgående vatten vara högst 100 mg/l, i verkligheten kan halterna vara betydligt högre. Avskiljaren uppfyller inte kommunens lokala utsläppskrav och ska därför inte användas.

Klass I - Oljeavskiljarianläggning som förutom en oljeavskiljardel och en slamavskiljardel är försedd med ett koalescensfilter eller lameller. Vid laborietest av klass I-avskiljare får resthalt av olja i utgående vatten vara högst 5 mg/l, i verkligheten kan halterna vara betydligt högre. Vid användning av högtryckstvätt, avfettningsmedel eller tvättmedel bildas små oljedroppar som inte hinner stiga upp till ytan med av egen kraft. I en klass I-avskiljares filter samlas de små oljedropparna ihop och förs samman till större oljedroppar som kan stiga till ytan och lägga sig i ett skikt ovanpå vattnet istället för att följa med vattnet ut orenat.

En förutsättning för att oljeavskiljare ska fungera är användning av så kallade självspaltande eller självseparerande avfettningsmedel. De avfettningsmedel, som inte tillhör denna grupp, ger en stabil blandning av olja och vatten dvs olja avskiljs inte från vattnet i oljeavskiljaren. I de fall fett eller olja blandats med vattnet (antingen kemiskt genom t ex rengöringsmedel eller mekaniskt genom t ex användning av en högtryckstvätt) kan avskiljningen ta mycket lång tid.